

Skånska skyddsombud anmäler familjeläkarsystem

Skyddsombuden vid fyra vårdcentraler i Skåne har begärt ingripande av Arbetsmiljöinspektionen med anledning av det nya familjeläkarsystemet i Skåne.

II Arbetsituationen för distriktsläkarna i Skåne har förvärrats genom familjeläkarsystemet, som införts i strid mot arbetsmiljölagstiftningen. Det anser skyddsombuden på vårdcentralerna i Husie, Svedala och Kroksbäck i sydvästra Skåne samt Jourläkarcentralen i Malmö. De vill att arbetsgivaren Region Skåne gör en konsekvensbeskrivning, handlingsplan och tidsplan för att åtgärda problemen och rekrytera fler allmänläkare. Efter att ha begärt detta tidigare i höst och inte ansett sig få tillfredsställande svar i tid har skyddsombuden gjort en anmälan till Arbetsmiljöinspektionen.

– Listorna är för stora och ohanterliga. Det skapar mycket oro hos oss och hos patienterna. Vi har inte haft möjlighet att påverka utformningen av systemet, och i den mån det förekommit diskussion har arbetsgivaren inte brytt sig om våra synpunkter, säger Per Nordlund, skyddsombud på Jourläkarcentralen i Malmö.

För stora listor

I anmälan beskrivs problemen: Listorna är för stora. Målet i den nationella handlingsplanen är 1 500 invånare per läkare. I det skånska familjeläkarsystemet ska 1 800 personer rymmas per läkare. Men inte ens då räcker listorna för hela den skånska befolkningen. Listningen är aktiv. Det gör att läkarna i princip blir skyldiga att ta ansvar för 1 800 patienter, inte 1 800 invånare. Dessutom tillkommer akuta, ej listade, patienter.

Arbetsbördan blir orimlig. Patienterna hinns inte med och läkarna hinner inte jobba långsiktigt. De dåliga villkoren gör att allmänläkare säger upp sig. Listningsförfarandet tar heller inte hänsyn till lokala skillnader i befolkningens sammansättning som påverkar arbetsbelastningen. Själva har skyddsombuden stora problem att hinna med sitt skyddsombudsuppdrag.

Skyddsombuden anser att arbetsgivaren inte levt upp till kraven i arbetsmiljölagen och lagen om systematiskt arbetsmiljöarbete. Redan innan primärvårdsledningen för två år sedan accepterade Region Skånes uppdrag att införa systemet borde den ha gjort en konsek-

»Man har lovat patienterna guld och gröna skogar och vi kan inte leva upp till de kraven«, säger Per Nordlund, skyddsombud på Jourläkarcentralen i Malmö.

kvensanalys av arbetsmiljön, anser anmälnarna. De skriver också att Distriktsläkarföreningen under det gångna året förgäves gjort upprepade försök att få en dialog med Region Skåne om de kommande problemen. DLF anser att bristen på allmänläkare är dubbelt så stor som den beskrivs från ansvarigt håll och att lönepolitiken borde gynna allmänläkarna för att möjliggöra nyrekrytering.

Stöd från lokalavdelningar

De fyra skånska lokalavdelningarna av Distriktsläkarföreningen skriver i ett stöduttalande att det kan komma fler framställningar till Arbetsmiljöinspektionen om situationen inte ändras.

– Det finns stor kritik mot familjeläkarsystemet i Skåne. Det är ett jätteproblem här. Vårdcentralerna har för många patienter, och då havererar systemet, säger Benny Ståhlberg, ordförande i DLF och distriktsläkare i Tollarp.

Primärvården Skåne har bett att få återkomma med svar på skyddsombudens krav senast den 6 december. Jörgen Malmros, arbetsmiljöinspektör i Malmö, säger att Arbetsmiljöinspektionen i Malmö väntar in svaret innan någon åtgärd planeras. Om skyddsombuden inte godtar Region Skånes svar kommer Ar-

betsmiljöinspektionen att förhandla med arbetsgivaren.

– Det är mycket personal som ska till sättas om man ska uppfylla skyddsombudens krav. Jag kan inte säga var det landar.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

Läs mer om skyddsombud på sidorna 4958–9 i detta nummer.

Rättigheter och skyldigheter

Arbetsmiljölagen reglerar ansvarsfördelningen mellan arbetsgivare och skyddsombud. Arbetsgivaren har ett långtgående ansvar för arbetsmiljön, ska vidta alla åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall och arbeta systematiskt med att förbättra arbetsmiljön.

Skyddsombudet ska vaka över att arbetsgivaren tar sitt ansvar, medverka i arbetsmiljöarbetet och påtala brister. Skyddsombudet får inte hindras i sitt uppdrag och har rätt till ledighet och relevant utbildning för att utföra det.

Skyddsombudet kan kräva att arbetsgivaren vidtar specifika åtgärder. Om så inte sker kan skyddsombudet påkalla hjälp av Arbetsmiljöinspektionen som kan meddela föreläggande eller förbud. I vissa fall kan skyddsombudet också stänga arbetsplatsen.

HIV-epidemin värre än digerdöden

II Fem miljoner människor har under år 2002 smittats med HIV. Totalt beräknas 65 miljoner människor i världen hittills ha smittats, av dessa lever 42 miljoner fortfarande. Bara under det gångna året har 610 000 barn dött i aids. Det framkommer i den rapport som FNs HIV/aids-organ Unaid's lade fram inför internationella aidsdagen den 1 december. Av dem som smittats i år är 2 miljoner kvinnor, 1,4 miljoner män och 800 000 barn. Främst är det Afrika som drabbats med 3,5 miljoner nya HIV-smittade och 2,4 miljoner döda i aids.

– Trots effektiva bromsmediciner överträffar HIV-epidemins konsekven-

ser idag de värsta prognoser som målades upp för 20 år sedan, säger läkaren Jan-Olof Morfeldt, verksamhetschef vid Noks Ark-Röda Korset, i ett pressmeddelande.

I rapporten uppges att HIV-epidemin på många håll i världen överträffar digerdödens omfattning i dödlighet. Jan-Olof Morfeldt säger att HIV-epidemin nu inte bara hotar människors liv och hälsa utan också samhällets utveckling och ytterst även den nationella säkerheten.

I Sverige beräknas 3 500 människor idag leva med HIV. Läs hela rapporten på www.newsonline.se/noaksark (LT)